

МОДЕЛЬ ARIMA

Зміст

- Вступ до моделі ARIMA
- Приклади AR та MA процесів
- Умови застосування
- Застосування моделі ARIMA
- Переваги
- Недоліки
- Процедура моделювання ARIMA
- Приклад застосування

Вступ до моделі ARIMA

ARIMA - це модель прогнозування, яка використовується для аналізу та прогнозування часових рядів.

ARIMA - Auto Regressive Integrated Moving Average

Це означає наступне:

- Auto Regressive (AR процес)
  - Поточні значення часового ряду залежать від попередніх значень часового ряду.
  - $AR(p)$ - поточні значення часового ряду залежать від p -попередніх значень.
  - p - порядок процесу.
- Integrated - перетворення нестационарного числового ряду у стаціонарний шляхом взяття різниці послідовних значень початкового ряду.
- Moving Average - поточне середнє відхилення залежить від попередніх відхилень.

Приклади AR та MA процесів

Рівняння AR процесів

- AR(1): $y(t) = a_1 * y(t - 1)$
- AR(2): $y(t) = a_1 * y(t - 1) + a_2 * y(t - 2)$
- AR(3): $y(t) = a_1 * y(t - 1) + a_2 * y(t - 2) + a_3 * y(t - 3)$

Рівняння MA процесів

- MA(1): $\varepsilon(t) = b_1 * \varepsilon(t - 1)$
- MA(2): $\varepsilon(t) = b_1 * \varepsilon(t - 1) + b_2 * \varepsilon(t - 2)$
- MA(3): $\varepsilon(t) = b_1 * \varepsilon(t - 1) + b_2 * \varepsilon(t - 2) + b_3 * \varepsilon(t - 3)$

Колізія понять: Рухоме середнє

Звичайне рухоме середнє (Simple moving average):

$$MA(t+1; n) = (x(t) + x(t-1) + \dots + x(t-n+1)) / n$$

Зважене рухоме середнє (Weighted moving average):

$$WMA(t+1; n, w) = (x(t)*w(1) + x(t-1)*w(2) + \dots + x(t-n+1)*w(n)),$$
$$w(1)+\dots+w(n) = 1$$

Експоненційне рухоме середнє (Exponential weighted moving average):

$$EWMA(t+1; b) = b * EWMA(t; b) + (1 - b) * x(t+1)$$

Умови застосування

---

1. Часовий ряд, що використовується має бути стаціонарним.
Умова стаціонарності означає, що характеристики часового ряду не залежать від часу, коли дані були записані.
2. Якщо ряд не є стаціонарним, то він має бути приведеним до стаціонарного шляхом взяття різниць деякого порядку ***d*** від початкового ряду.
3. Дані повинні залежати від однієї змінної.

Застосування моделі ARIMA

---

1. Підготувати дані для моделювання.
2. Зробити дані стаціонарними.
3. Визначити тип моделі.
4. Визначити параметри моделі.
5. Зробити прогноз майбутніх значень.

Застосування моделі ARIMA

Для того, щоб побудувати модель ARIMA, необхідно визначити параметри p , d , q .

- Перевірка стаціонарності
  - Визначити відповідне значення параметра d .
- Порядок AR процесу
  - Визначити порядок AR процесу p .
- Порядок MA процесу
  - Визначити порядок MA процесу q .
- Перевірка адекватності моделі
  - Akaike information criterion
  - Shwartz Bayesian criterion

Переваги

- Головна перевага моделі ARIMA полягає в тому, що вона надає гарні короткострокові прогнози.
- Прогнози менш чутливі до невеликих коливань у даних.
- Модель ARIMA є узагальненням багатьох інших моделей, таких як AR, MA, I, ARMA та інші.

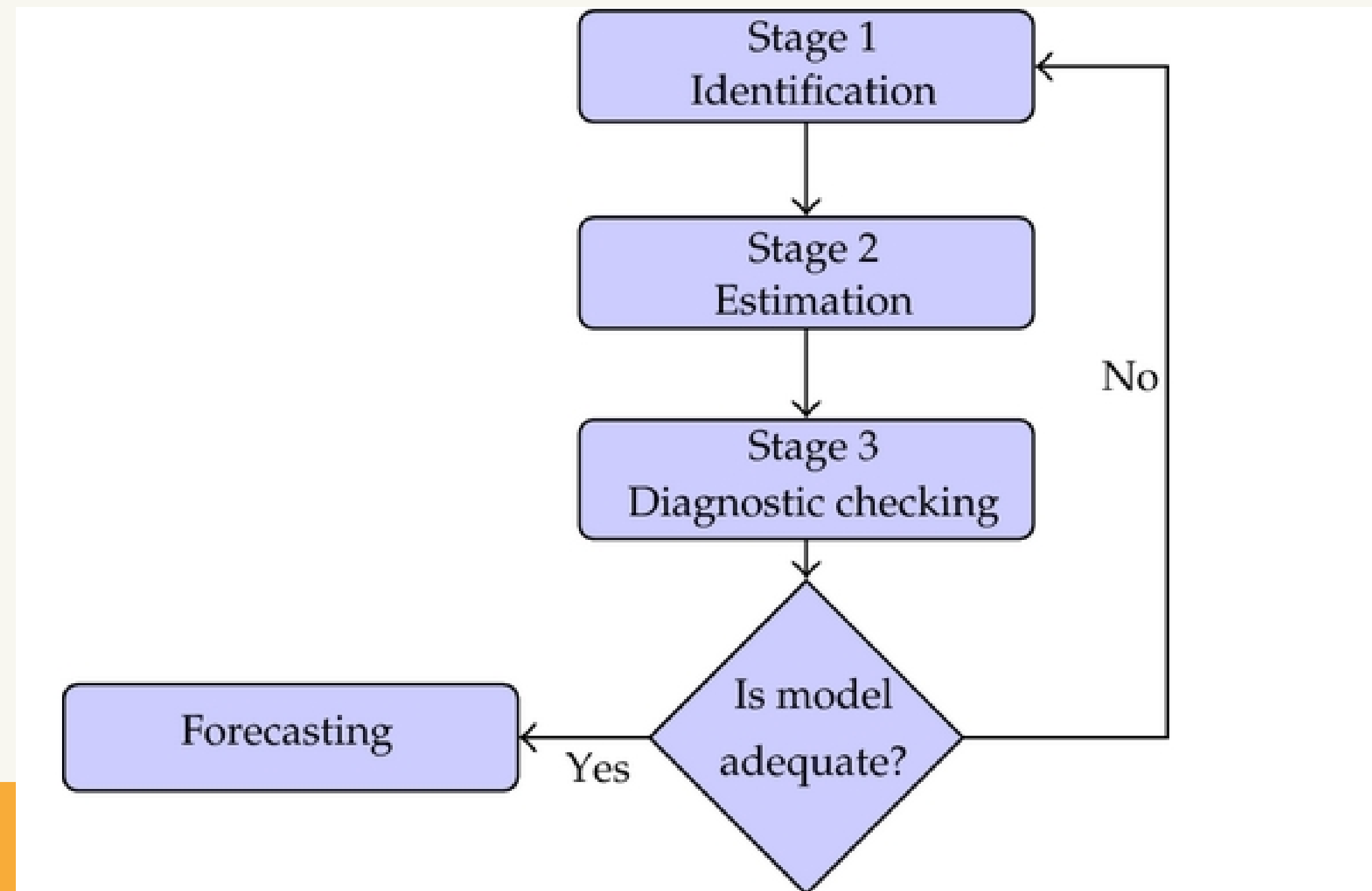
Недоліки

- Так як модель ARIMA заснована на регресії вона може знаходити тільки лінійні залежності.
- Немає автоматичного оновлення моделі. При появі нових даних весь процес моделювання має бути повністю повторений, включаючи перевірку адекватності.
- Нестабільність. При появі нових даних, або при зміні специфікації моделі, складно передбачити наскільки та чи інша зміна приведе до покращення (або погіршення) результатів прогнозу.

Процедура моделювання ARIMA

Box-Jenkins method

Приклад застосування
